

Джерела та література

1. Денисова А. О. Технології «чорного піару» у політичних процесах сучасності. *Політичне життя*. 2017. № 4. С. 13–17.
2. Лазоренко О. А. Інформаційний складник гібридної війни Російської Федерації проти України: тенденції розвитку. *Стратегічні пріоритети*. Національний інститут стратегічних досліджень. 2015. Т. 36. № 3. С. 124–133.
3. Свідерська О. Цифрова пропаганда та ризики інформаційної безпеки у контексті російсько-української війни. *Політикус*. 2022. С. 60–64. URL: http://politicus.od.ua/2_2022/10.pdf
4. Ткач В. Ф. Спец пропаганда як інформаційний складник гібридної війни Росії проти України. *Стратегічні пріоритети*. 2016. № 1. С. 99–109.
5. Gilles K. Handbook of Russian Information Warfare. Fellow ship Monograph 9. NATO Defense College. Roma, 2016. P. 90.
6. Richard R., Rovner B. Negative Campaigning. *Annual Review of Political Science*. 2009. Vol. 12. P. 285–306. URL: <https://www.annualreviews.org/doi/10.1146/annurev.polisci.10.071905.101448>
7. Mark D. Going dirty: the art of negative campaigning. Lanham, MD: Rowman&Littlefield, 2009. P. 280.
8. Mayer W. G. In Defense of Negative Campaigning. *Political Science Quarterly*. Vol. 111. № 3 (Autumn, 1996). P. 437–455.
9. Strauss B. The long history of disinformation during war. *The Washington Post*. 28.04.2022. URL: <https://www.washingtonpost.com/outlook/2022/04/28/long-history-misinformation-during-war/>
10. Ward M., Pierson S., Beyer J. Formative Battles: Cold War Disinformation Campaigns and Mitigation Strategies. Wilson Center. URL: <https://www.wilsoncenter.org/publication/formative-battles-cold-war-disinformation-campaigns-and-mitigation-strategies>

Ричка Юрій

Київський університет імені Бориса Грінченка

ІНФОРМАЦІЙНІ ФОРМИ БАСКСЬКОГО СЕПАРАТИЗМУ

Ключові слова: націоналізм, етнонаціоналізм, сепаратизм, інформаційна політика, Країна Баскії.

Keywords: nationalism, ethno-nationalism, separatism, information policy, Basque Country.

У третьому тисячолітті одночасно з розвитком нових інформаційно-комунікаційних технологій, розширенням можливостей взаємодії держав у межах різноманітних інтеграційних проєктів з'явилися нові загрози та виклики для світової системи міжнародних відносин, які проявилися у зтяжних економічних кризах, сепаратистських настроях у регіонах, міграційних та безпекових проблемах. Більшість сучасних держав світу є поліетнічними та багатонаціональними, що, безперечно, впливає на тенденції розвитку міжнародних відносин. Це актуалізує вивчення різноманітних проблем природи націоналізму, оскільки етнічні суперечності є основною та найпоширенішою причиною збройних конфліктів [1, 488]. Цей тип конфлікту показує, що поки різні етнічні групи відкрито або потенційно змагаються за контроль над країною або частиною її території, існуватиме небезпека для суверенітету країни. Коли територіальна цілісність держави стає безпосереднім об'єктом суперечок, етнічні конфлікти не тільки становлять особливу загрозу їх цілісності, але й небезпеку функціонуванню всієї міжнародної систе-

ми безпеки, тому інформаційне протистояння є дуже важливим фактором у цьому контексті.

Одним з осередків спалахів етнонаціоналізму в Європі є відома під назвою Країна Басків історична область, розташована в межах двох суверенних держав Іспанії та Франції. Країною Басків також називається Басконія, історико-культурний регіон на заході Піренеїв, розділений франко-іспанським кордоном, батьківщина народу басків. Іспанська частина Басконії, або іспанська Країна Басків, складається з автономної спільноти «Країна Басків» на заході і «Наварри» на сході.

Етнічна група, яка позиціонує себе як «Еускал Герріа» («баскський народ»), протягом багатьох років за допомогою як силових, так і мирних засобів веде боротьбу за своє політичне самовизначення та створення власної незалежної держави. Однак, незважаючи на помітне зростання інтересу вітчизняної політичної та історичної науки до проблем націоналізму в контексті його впливу на сучасні міжнародні відносини, проблематика баскського націоналізму залишається маловивченою, що актуалізує необхідність його комплексного дослідження як явища, що, підриваючи європейські інтеграційні процеси зсередини, ставить під загрозу майбутнє об'єднаної демократичної Європи [2, 17].

Хоча історія створення баскської ідеології бере початок наприкінці XIX ст., члени вищезгаданого товариства впроваджували досить жорстокі та радикальні методи комунікації у своїй інформаційній боротьбі аж до XXI ст. Досліджуючи проблемне поле та підгрунтя баскського конфлікту у неофіційній столиці Країни Басків – Більбао, я мав нагоду поспілкуватись зі свідками та жертвами інформаційних атак націоналістичних угруповань. На початку 2000-х рр. підприємці отримували листи-погрози від радикалів, у яких вимагалися «пожертви для боротьби за національну ідею», аргументовані тим, що «баски мають допомагати один одному незалежно від сфери діяльності». У разі відмови націоналісти обіцяли влаштувати розплату у вигляді терактів. Такі випадки відбувалися, тому, за словами самих свідків подій, дітям та іншим членам сім'ї було заборонено перевіряти поштові скриньки та відкривати двері автомобіля без дозволу.

Слід зазначити, що баскський конфлікт фактично є збройним і політичним конфліктом в Іспанії між державою та баскськими сепаратистами, які прагнули здобути незалежність басків від Іспанії та Франції. Рух побудовано навколо сепаратистської організації ЕТА, яка з 1959 р. розпочала кампанію нападів проти іспанської адміністрації. У відповідь вона була визнана терористичною організацією, а її діяльність заборонена іспанською, англійською, французькою й американською владою. Конфлікт відбувався на етнічних територіях басків, що є частиною Іспанії, та меншою мірою на території Франції, де зазвичай був притулок для членів ЕТА. Він був найбільш тривалим насильницьким конфліктом в історії сучасної Західної Європи. Його іноді називають «найдовшою війною в Європі».

Полеміка щодо питання про незалежність Країни Басків почалася в XIX ст. Єдності іберійського католицького латерального етносу перешкоджали претензії каталонців, галісійців і басків, які спромоглися зберегти свої окремі культурні ідентичності [3, 34]. Як і чимало інших європейських етнонаціоналізмів (каталонський, шотландський, валлійський, бретонський та фламандський), баскський сягає своїх витоків 1885 р., коли була заснована Басконська національна партія.

Підґрунтя націоналізму визначали складні та суперечливі соціально-економічні й політичні чинники, серед яких головним було прийняття та скасування ліберальних конституцій, клерикальні інтриги, спалахи громадянських війн. За правління Альфонса XIII вдавалося підтримувати конституційну монархію (до 1920-х рр.). Баскський націоналізм зростав на злиднях та пригнобленні, саме тому вони вдавались до більш радикальної інформаційної боротьби [4, 351]. Вона удосконалювалася у наступні часи, і знаходить і досі свій вияв у різноманітних формах, зокрема у листах заможним підприємцям.

Джерела та література

1. Зенггаас Д. Реалії культурних битв. *Культурні цінності Європи*. Київ, 2014. 488 с.
2. Поліщук К. В. Етнонаціональний вимір конфлікту у Країні Басків: автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.04. Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів, 2007. 17 с.
3. Arrieta Alberdi L. The Basque Country within Spain and Europe: Basque Nationalist Party Proposals during the Spanish Transition to Democracy (1975–1980). Bayó Belenguer S., Brady N. (eds.). *Pulling Together or Pulling Apart? Perspectives on Nationhood, Identity and Belonging in Europe*. International Academic Publishers. 2019. Vol. 21. P. 29–54.
4. Calzada I. Metropolitanising small European stateless cityregionalised nations. *Space and Policy*. 2018. Vol. 22. Iss 3. P. 342–361.
5. González J. R. Geopolítica y gobierno del territorio en España. Valencia, 2009. 78 p.

Мусіюк Інга

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ОСОБЛИВОСТІ ПОЗИЦІОНУВАННЯ РФ НА АФРИКАНСЬКОМУ КОНТИНЕНТІ

Ключові слова: Росія, країни Африки, позиціонування, вплив, зовнішня політика.

Keywords: Russia, African countries, positioning, influence, foreign policy.

Активна присутність РФ в Африці останніми роками залучила значну увагу світової спільноти. Позиціонування Російської Федерації на Африканському континенті є предметом великого інтересу для науковців, політиків та експертів з міжнародних відносин. Росія розширює свої впливові дії в регіоні, розвиває дипломатичні відносини, військову співпрацю, економічне співробітництво та культурні зв'язки з країнами Африки. Це створює нові виклики та можливості для взаємодії між РФ та африканськими країнами, а також має потенційні наслідки для геополітичної ситуації в регіоні та світової політики загалом. Ця тема важлива в контексті дослідження особливостей та динаміки позиціонування РФ серед країн Африки, а також для зрозуміння стратегії та мотивації Росії у розширенні своїх відносин із країнами континенту.

Попри актуальність, тема не є поширеною в зарубіжних та вітчизняних дослідженнях і літературі. У наявних дослідженнях розглядаються різні аспекти позиціонування РФ в Африці, до яких можна віднести звіти міжнародного дискусійного клубу «Валдай», зокрема «Russia's Return to Africa: Strategy and Prospects», публікації неперіодичного видання South African Institute of International